

Asia: VM040:00/2019, VM/823/03.01.00/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

kh 26.8.2019 § 112

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Dnro D/109/00.02.01/2018

Aikaisemmat käsittelyt:

Valmistelija / lisätiedot: hallintojohtaja juha Mattila

sähköposti; etunimi.sukunimi@isojoki.fi

Valtiovarainministeriö pyytää kunnalta 6.9.2019. mennessä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi.

Esitys sisältää ehdotukset lainsäädännön muutoksista, jotka ovat edellytyksenä kuntien ja kuntayhtymien talousseurannan ja raportoinnin automatisoidun mallin toteuttamiselle. Malli perustuu Kuntatieto-ohjelman yhteydessä tehtyyn valmisteluun. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntalakia, valtiokonttorista annettua lakia sekä kuntien taloustietojen tuottamista ja toimittamista koskevaa erityislainsäädäntöä.

Lausunnolla oleva hallituksen esitys perustuu kesällä 2018 lausuttavana olleeseen maakuntien ja kuntien taloustietojen raportointia koskevaan luonnokseen hallituksen esitykseksi (VM048:00/2017, VM/1353/03.01.00/2018). Verrattuna edelliseen lausuntokierrokseen, esityksestä on poistettu maakuntia koskeva sääntely, muutettu säädöstasoa ja täsmennetty suhdetta tietosuojaan.

Kuntalakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset taloustietojen raportoinnista. Kunnat velvoitettaisiin toimittamaan erikseen säädetyt taloustietonsa suoraan taloushallinnon tietojärjestelmistään valtiokonttorin ylläpitämään valtakunnalliseen tietovarantoon. Kuntalain säännökset velvoittaisivat kuntia taloustietojen tuottamiseen ja raportointiin yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa. Tietojen tuottamisen ja raportoinnin tekninen muoto ja tietomääritykset perustuisivat tietoja toimittavien kuntien, sekä muiden tietoja käyttävien viranomaisten yhteistyöhön.

Kuntalakiin ehdotetaan säädettäväksi asetuksenantovaltuus, jonka perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa kuntia velvoittavasti tarkempia säännöksiä kirjanpito- ja tilinpäätöstietojen sekä palvelukohtaisten kustannustietojen tuottamisesta ja toimittamisesta yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa. Kunnan tietojen tuottamista ja raportointia koskevaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen hallinnonalojen lainsäädäntöä muutettaisiin siten, että siinä otetaan huomioon ehdotettu taloustietojen raportointimalli. Valtiokonttorin tehtävästä ylläpitää kuntien taloustietovarantoa säädettäisiin valtiokonttorista annetussa laissa.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu Julkisen hallinnon talousseurannan ja -raportoinnin sääntelyn kehittämissuunnitelman (ns. taloustietolakiryhmä) esitysten pohjalta sekä valtiovaraministeriön ja muiden ministeriöiden yhteistyönä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi viimeistään lokakuussa 2019. Lakimuutokset tulisivat voimaan vuoden 2020 alusta ja niitä sovellettaisiin vuoden 2021 taloustiedoista alkaen.

Esityksen tavoitteena on varmistaa, että kuntien valtionohjaukseen sekä kuntien omaan käyttöön talouden seurannassa ja ohjauksessa saadaan luotettavaa, ajantasaista ja vertailukelpoista tietoa. Lisäksi tavoitteena on yksinkertaistaa kuntien taloustiedon tuottamisen ja raportoinnin menettelytapoja ja vähentää kunnille raportoinnista aiheutuvia kustannuksia.

Uusi toimintamalli korvaisi vaiheittain vuotta 2021 koskevista tiedoista alkaen Tilastokeskuksen tilastolain nojalla tekemän kuntien ja kuntayhtymien taloustietoja koskevan tiedonkeruun ja

sisältäisi laajennusten jälkeen jatkossa myös muun säännöllisesti kerättävän taloustiedon. Tarkoituksena on, että samojen tietojen päällekkäisestä keräämisestä luovutaan ja manuaalisen lomakepohjaisen tiedonkeruun sijasta siirrytään automaattiseen taloustiedon koneelliseen raportointiin yhteisesti hyödynnettävässä muodossa suoraan kuntien tietojärjestelmistä.

Luonnos hallituksen esitykseksi ja siihen liittyvät asetuseronnokset ovat saatavilla myös valtioneuvoston Hankeikkunassa osoitteessa <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM040:00/2019> .

Ehdotus: Isojoen kunnanhallitus toteaa lausuntonaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi seuraavaa:

Lausunnolla olevassa lakiluonnoksessa kuntia velvoitetaan tuottamaan ja raportoimaan nykyistä tiedonkeruuta tarkempaa ja ajantasaisempaa taloustietoa, mikä on kunnille eduksi näiden saadessa vertailutietoa päätöksentekonsa tueksi. Myös kuntalaisten näkökulmasta tarkastellen ajantasainen ja vertailukelpoinen taloustieto lisää läpinäkyvyyttä. Kuntien taloustietojen raportoinnin uudistuminen ja automatisoituminen edistää osaltaan julkisten palveluiden digitalisointia.

Toimintamallin tavoitteena on taloustietojen tuottamisen kustannusten aleneminen. Vaikka kunnan taloustietojen raportoinnin yksinkertaistaminen saattaa vähentää raportoinnista aiheutuvia kustannuksia pidemmällä aikavälillä, aiheuttaa muutosvaihe kuitenkin todennäköisesti kunnille merkittäviä kustannuksia integraatioista, järjestelmämuutoksista, ohjelmistojen lisenssi- ym. maksujen korotuksista, minkä lisäksi henkilöstökustannusten voidaan olettaa nousevan mm. tarvittavan koulutuksen ja päivitysten vuoksi. Todennäköisesti uuden toimintamallin käyttöönotto ja seuranta aiheuttaa kustannuksia myös pidemmällä aikavälillä.

Asiasta on tarjottava riittävästi koulutusta, ohjausta ja teknisen osaamisen tukemista, jotta muutos saadaan toteutettua kokonaisuudessaan. Eryteisesti taloushallinnossa työskenteleville suunnattuun koulutukseen sekä muutosviestintään tulee kiinnittää huomiota. Kerättävä tietosisältö on vahvistettava hyvissä ajoin ennen tiedonkeruun uudistamista. Kerättävien tietojen automatisointi suoraan kuntien kirjanpitojärjestelmistä on erityisen tärkeää raportoinnin hyödyntämisessä. Uutta toimintamallia tulee myös testata ja pilotoida riittävästi ennen varsinaista tuotantokäyttöä.

Päätös: Hyväksyttiin.

Mattila Juha
Isojoen kunta - Isojoen kunnanhallitus